

Charanjit Singh and others v. Gursharan Kaur (S. S. Sodhi, J.)

ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਚਕੀਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣਾ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਭਵ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਕਿਸੇ ਅਪੈਰਾਥ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਦੋਸ਼, ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ, ਜਾਂ, ਕਿਸੇ ਅਪੈਰਾਥ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੋ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, , ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।"

"ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਤਾਂ ਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦ ਕਾਗਜ਼ਾਤ, ਕੋਈ ਅਪੈਰਾਥ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਟੈਸਟ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਹਨ, ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਜੋੜ ਜਾਂ ਘਟਾਏ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਪੈਰਾਥ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ।", ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਕਿਸ਼ਨ ਰੋਹਤਗੀ ਅਤੇ ਹੋਰ* (3) ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(10) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਐਫਆਈਆਰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗੀ, ਅਤੇ, ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(11) ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ, ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ 'ਤੇ ਅਣਉਚਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਸੱਚੀ ਦਰਖਾਸਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਆਰ.ਐਨ.ਆਰ

ਜੀ.ਸੀ.ਮਿਤਲ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਸ.ਸੋਢੀ, ਜੇ.ਜੇ.

ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ,

ਬਨਾਮ

ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਕੌਰ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਮਿਸ ਸੀ. 1987 ਦਾ ਨੰਬਰ 8199-ਐੱਮ .

6 ਅਕਤੂਬਰ 1989

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 (1974 ਦਾ 2)- ਐੱਸ. 397(3) ਅਤੇ 482— ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ —ਐੱਸ. ਕੋਡ ਦਾ 397(3) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(3) A.I.R. 1983 S.C. 67.

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੇ ਐਸ. 397(3) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਠਨ ਜਾਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਸੀਮਾ ਸਵੈ-ਸੰਜਮ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ, ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਕੇਵਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ।

(ਪੈਰਾ 14)

ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਬਨਾਮ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ, 1989(1), ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਲਾਅ ਰਿਪੋਰਟਰ, 103.

ਮਲਦੀਪ ਸੇਖੋਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਵਨੀਤ ਸੇਖੋਂ, 1988(2) ਤਾਜ਼ਾ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 369।

(ਰੋਕਿਆ ਹੋਇਆ)

ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮਾਨਯੋਗ ਜਸਟਿਸ ਐਸ.ਐਸ. ਗਰੇਵਾਲ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 14 ਵਾਂ ਫਰਵਰੀ. ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ 1989 . ਮਾਨਯੋਗ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਮਿਤੀ 7 ਅਗਸਤ, 1989 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ (ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਜੀ.ਸੀ. ਸਿੱਤਲ ਅਤੇ ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐੱਸ. ਐੱਸ. ਸੋਢੀ ਦੀ ਸੰਬਰਸ਼ਿਪ) ਨੇ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ, ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਹੁਣ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਾਨਯੋਗ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਲਈ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ:-

(a) ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਪ੍ਰਗਟੇਡ ਸੰਮਨਿੰਗ ਆਰਡਰ (ਅਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਪੀ. 5) ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖੋ, ਅਤੇ

(b) ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਵੀ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿਓ।

ਅੱਗੋਂ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅੱਗੋਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜੀ.ਐਸ.ਗਰੇਵਾਲ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਐਚ.ਐਸ.ਨਾਗਰਾ ਐਡਵੋਕੇਟ ਨਾਲ।

ਪਰਵੀਨ ਗੋਇਲ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਸਲਾਹਕਾਰ ਵਜੋਂ ਐਡਵੋਕੇਟ।

ਐਸ ਐਸ ਕੰਗ, ਏ.ਏ.ਜੀ. ਪੰਜਾਬ, ਏ.ਜੀ. ਪੀ.ਬੀ.

ਐਸ ਵੀ ਰਾਠੀ, ਐਡਵੋਕੇਟ, ਏਜੀ ਹਰਿਆਣਾ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਐਸ.ਐਸ.ਸੋਢੀ, ਜੇ.

ਇੱਥੇ ਮਾਮਲਾ ਧਾਰਾ 397(3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, 1973 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਕੋਡ' ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ. ਇਹ ਐਸ.ਐਸ. ਗਰੇਵਾਲ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਜਨਤਕ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ

ਇਹ ਸਵਾਲ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ: -

"ਕੀ ਧਾਰਾ 397(3) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ, ਜਾਂ, ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਕੁੱਲ, ਜਾਂ, ਸੰਪੂਰਨ ਰਕਾਵਟ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨਗੇ ਜਾਂ ਫੌਜ਼ਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ, ਇਹ ਕੀ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਜਾਂ, ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ?"

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 397 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਖਾਸ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ, ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:-

"ਜੇਕਰ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।"

ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ, ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹਨ: -

"ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਬਚਤ :- ਇਸ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਾਂ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਹੋਰ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ।"

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਵਿਧਾਨਕ ਇਰਾਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। "ਇਸ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ -----" ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ

ਧਾਰਾ 397 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬਾਰ ਦੁਆਰਾ ਘਟਾਏ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੁਝ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਅਖਾੜੇ ਵਿੱਚ ਘਸੀਟਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਝੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਜਦੋਂ, ਪਹਿਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅਮਰਨਾਥ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 397(2) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ, ਇੱਕ ਵਾਰਤਾਕਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਲਈ ਬਾਰ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। *ਹਰਿਆਣਾ (1)*, ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ ਜੇ. ਨੇ ਦੋਖਿਆ:-

“ ਧਾਰਾ 397 ਅਤੇ, 482 ਦਾ ਇਕਸੁਰਤਾਪੂਰਣ ਨਿਰਮਾਣ ਇਸ ਅਟੱਲ ਸਿੱਟੇ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 397(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਲਈ ਉਪਬੰਧ ਧਾਰਾ 482 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। -----”.

(2) *Notlg* ਲਬੋ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ¹⁸ ਵੀ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੋਰਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਲਈ ਕਹਿਣ ਲਈ, ਜਦੋਂ *ਮਧੂ ਲਿਮਏ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ* (2) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ *ਅਮਰ ਨਾਥ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ)* ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ, ਅਰਥਾਤ; ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 397(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ "ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸੋਧ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।" ਇਹ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿ ਧਾਰਾ 482 ਵਿੱਚ 'ਇਸ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ' ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 397 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਉੱਟਵਾਲੀਆ, ਜੇ.

" ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੱਲ, ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 397 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੱਟੀ ਸਿਰਫ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸੋਧੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕਿਸੇ ਵੀ, ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਫਿਰ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਵੇਗੀ, ਪੀੜਤ ਧਿਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਫਿਰ ਜੇਕਰ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਸੁੱਧ ਤੌਰ 'ਤੇ 1898 ਦੇ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਪਰ ਜੇਕਰ *impugned* ਆਰਡਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ

- (1) ਏਆਈਆਰ 1977 ਐਸਸੀ 2185
- (2) ਏਆਈਆਰ 1978 ਐਸਸੀ 47.

ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੈ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂ ਦੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 397(2) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ। ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਅਤੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸੰਜਮ ਨਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਬੇਚੈਨੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੋਵੇਗੀ।

Charanjit Singh and others v. Gursharan Kaur (S. S. Sodhi, J.)

(3) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 1 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਜ਼ੇਦਰਗਡਕਰ, ਜੇ. ਆਰ.ਪੀ. ਕਪੂਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇ. ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 397 (2) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਗਜ਼ੇਦਰਗਡਕਰ, ਜੇ. ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

"ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇੱਕ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਜ਼ਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਟੱਲ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ, ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਜਾਂ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਕੇਸਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਲਈ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ - ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰੋ। ਜੇਕਰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਸੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪੈਰਾਧ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ ਜਾਂ ਉਕਤ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ। ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਓਰਟ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਭਾਵੇਂ

(4) AIR 1960 SC 866.

ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਥਿਤ ਅਪੈਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ; ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ; ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਜਾਂ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕਥਿਤ ਅਪੈਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਤੀਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ - ਇੱਕ ਕਥਿਤ ਅਪੈਰਾਧ ਬਣਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਬੂਤ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਅਸੰਗਤ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਂ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 561-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿਚਲੇ ਸਬੂਤ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਅਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਵਾਜਬ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(5) The turn of (barE ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ A 397(3) > € ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਕਪੂਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਇੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ) ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (4) ਵਿੱਚ ਆਇਆ, ਜਿੱਥੇ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅੰਦਰੂਨੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਉਦੋਂ ਵੀ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 397 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਸ਼ਕਤੀ ਓਵਰਲੈਪ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਇਸ ਕੇਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ' ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧਾਰਾ 397 ਵੀ ਇੱਥੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਧਾਰਾ 482 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੁਆਰਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, "ਫਿਰ ਵੀ, ਇੱਕ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਹੈ

Charanjit Singh and others v. Gursharan Kaur (S. S. Sodhi, J.)

ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸ਼ਾਖਾ; ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਖਾਸ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮਜ਼ਬੂਰੀਵੱਸ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਆਸਾਨ ਸਹਾਰਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਹੈ, ਪਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸੇ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ..."

(6) ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਹੂਵਲਿਮਏ ਦੇ ਕੇਸ³¹ (ਸੁਪੈਰਾ) ਨੇ 'ਗਲਤੀ ਤੋਂ ਪਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਅਤੇ ਦਰਸਾਇਆ'। ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਈਅਰ, ਜੇ.

"ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪੂਰੀ ਪਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੀਮਾ ਸਵੈ-ਸੰਜਮ ਹੈ, ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ..."

(f>) ਵਿਵਾਦ, ਜੋ ਕਿ ਹੁਣ ਰਾਜਨ ਕੁਮਾਰ ਮਾਵਚੰਦਾ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (5) ਵਿੱਚ ਰੰਗਨ ਅਤੇ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਜੇ. ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, "ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਿ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ। ਇਸ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਧਾਨਕ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਇਸਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 397(3) ਦੀ ਪੱਟੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹਰ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਲੇਬਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ..."

(7) ਰਾਜਨ ਕੁਮਾਰ ਮਨਚੰਦਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਾ ਇੱਕ ਟਰੱਕ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਸਬੰਧੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੀਵੀਜ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ, ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਵਿੱਚ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦੇ ਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਟਰੱਕ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਇੱਕ ਸੀ। ਇਹ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਬਿਲਕੁਲ ਉਹੀ ਸੀ ਜੋ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 397 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਰਜਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ, ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

(3) ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੇਸ਼ਤਮ ਕੇ ਮੱਧ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐੱਮ.ਐੱਲ . ਕੇਜਰੀਵਾਲ (6) ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨ ਕੁਮਾਰ ਮਨਚੰਦਾ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਨੇ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਦੇ ਮੁਦਲੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ। ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੇਖ ਕੇ, ".....ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ

(5) 1987 (4) ਅੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ (SC) 637.

(6) 1988 (1) ਤਾਜ਼ਾ ਅਪੈਰਾਧਿਕ ਰਿਪੋਰਟਾਂ 528.

ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉਸੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਵੀਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਇੱਕ ਦੂਜੀ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੈ।" ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਧਾਰਾ 397 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਇਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਰਫ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਣ ਦਾ ਲੇਬਲ ਦੇ ਕੇ ਪਾਸੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

(9) ਹੋਰ ਨਿਆਂਇਕ : ਮਿਸ਼ਾਲਾ / _ _ _ ਬਨਾਮ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਨਵਨੀਤ ਸੇਖੋਂ, (8) ਜਿੱਥੇ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, "ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਘਟੀਆ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ

ਕੋਲ ਜਾਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਉਹ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 397(3) ਦੀ ਇੱਕ ਪੱਟੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਚੋਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 397 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਾਰ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ, ਅਨੁਚਿਤਤਾ ਅਤੇ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਲਾਂਕਣ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲਏ ਗਏ ਧਾਰਾ 397 (3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, “ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਾਰ ਨੂੰ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 397 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਾਰ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਰਨ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਪਟੇਡ ਆਰਡਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਲਿਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਖਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਥੇ ਵੀ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੋਣਗੇ।

(10) ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ, ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ *ਰਾਜਨ ਕੁਮਾਰ ਮਨਚੰਦਾ ਦੇ ਹਵਾਲੇ* (ਸੁਪੀਰ) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਸਹੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂ ਸਮਝਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

(7) 1989 (1) ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਲਾਅ ਰਿਪੋਰਟਰ 103.

(8) 1988(2) ਤਾਜ਼ਾ ਅਪੈਰਾਥਿਕ ਰਿਪੋਰਟ, 369.

Charanjit Singh and others v. Gursharan Kaur (S. S. Sodhi, J.)

ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਮਧੂ ਲਿਮਏ ਦੇ ਕੇਸ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਾਜ ਕਪੂਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਵਕੀਲ ਦੀ ਰਿਆਇਤ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਦਰਖਾਸਤ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਧਾਰਾ 397(3) ਦੀ ਪੱਟੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਲੇਬਲ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

(11) ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਵਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਧੂ ਲਿਮਏ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਪੂਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਸੋਧ ਪਟੀਸ਼ਨ ਸੀ।

(12) ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹਾਂ, ਇੱਥੇ ਵੀ ਰਾਜ ਕਪੂਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਮਧੂ ਲਿਮਏ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਦਾ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਿਰੀਖਣ ਗਲਤ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ "ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ

ਕੋਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਬਾਰ।" ਇਹ ਉਹ ਸਿਧਾਂਤ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 397(3) ਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਧੂ ਲਿਮਏ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਇਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 397 (2) ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਾ ਕਰਨਾ ਜਿੱਥੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਧਾਰਾ 397 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬਾਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਜੋ ਅੰਤਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਅਸਲ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਾਲਪਨਿਕ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਾਜ ਕਪੂਰ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਦੀ ਪੜਾਈ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅੰਤਰੀਵ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਅਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ।

(13) ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (9) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 397 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬਾਰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਨਿਸ਼ਕਿਰਿਆ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਇੱਕ ਨਿੱਜੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 182 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦਿਤ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਾਂਭਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਇੱਕ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 397 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਉੱਚ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਵੱਲ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਨਤੀਜਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(14) ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਭਰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 397 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੀਹਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਇੱਕ ਰੁਕਾਵਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗਠਨ ਜਾਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਸੀਮਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਰਾਜ ਕਪੂਰ ਦੀ ਸੌਖ* (ਸੁਪੈਰਾ) ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਵੈ-ਸੰਜਮ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਹੀਂ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਕੇਵਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੁਆਰਾ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਕਾਰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੋਣਗੇ।

(15) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੁਣ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, f1® ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਰ.ਐਨ.ਜੇ.ਆਰ.

ਡਿਸਕਲੇਮਰ-ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

